

Malversaties met Maror-gelden? **Ten eerste**

i Maror, het bittere kruid

'Maror' is een afkorting (Morele Aansprakelijkheid Roof en Rechtsherstel), maar ook het bittere kruid, meestal mierikswortel, dat Joden met Pesach eten om de 'bittere' tijd te herdenken toen de Joden slaven waren in Egypte.

Beeld uit het tweede deel van de documentaire *Zij deden hun plicht*, over het roven van bezittingen van Joden na de deportaties.

onthult hij nu. Gelber: 'We hadden het helemaal gehad met hem, hij werkte elke vorm van controle tegen en wie toch aandrang werd bedreigd, daar had hij zijn mensen wel voor. Roet is heel charmant. Tot je hem kwaad maakt'.

Het ministerie, zegt ook Gelber, liet het allemaal gebeuren. 'Terwijl er, nota bene, iemand van het ministerie bij ons was gedetacheerd om onze financiën te doen, Er is jarenlang heel veel geld naar Israël gegaan zonder controle wat er daar mee gebeurde. En waar het geld heenging stond zeer sterk onder controle van Roet. Ik had echter de indruk dat ze in Den Haag gewoon geen gesedemeter in de politieke sfeer wilden.'

In mei 2001 ontstaat een heuse rel omdat Roet publiekelijk kritiek uit op het salaris van Rob Hompes, directeur van het Bureau Maror-gelden. Hompes stapt op. In dat jaar vertrekt ook Philip Staal, de vicevoorzitter van Platform Israël, en beticht de organisatie van 'malversaties'. Staal: 'In de vergaderingen heb ik gemeld dat er een schuld was van zo'n 600.000 shekel (ongeveer een ton, red.) die nergens in de boeken stond terwijl de jaarrekening gewoon werd goedgekeurd.' Staal blijft nog wel aan als penningmeester van de overkoepelende SMO en zal zich ontpoppen als een van Roets grootste tegenstanders.

In 2004 rommelt het opnieuw: enkele leden van SCMI, het uitvoeringsorgaan in Israël, geven er de brui aan vanwege wederom - vragen rond de financiën. Eind 2004 vertrekt zelfs het hele SMO-bestuur - minus Roet. De reden: Roet blokkeerde het aanblijven van Staal als penningmeester, zo beschrijft Staal in zijn eigen boek *Roestvrijstaal*. Volgens Roet was dit een besluit van de Algemene Ledenvergadering, niet van hem alleen.

Deze 74-jarige Staal is een vechttjas. De oorlogswes die beide ouders en - op een broer na - de rest van zijn familie verloor in Sobibor ijvert jarenlang voor de rechten en nalatenschappen van Joden die beide ouders verloren. Econoom van beroep onderhandelt hij, zij aan zij met Roet, ook mee over de Maror-gelden en wordt vicevoorzitter van de SPI. Tegenwoordig oordeelt hij hard over zijn voormalige makker. 'We hebben goed samengewerkt bij het binnenhalen van het geld. Maar toen dat geld eenmaal binnen was, slingerde hij het aan alle kanten weg.' In openbare lezingen in Israël doet Staal al tien jaar lang uit de doeken hoe er, volgens hem, 'zo'n 10 miljoen euro uit de boeken is verdwenen - van de 17 miljoen euro collectieve Maror-gelden die naar Israël is gestuurd. Ik zeg het al jaren hardop. En niemand klaagt me aan voor laster', aldus Staal uitdagend.

Kort samengevat is er volgens Staal minder geld aan projecten in Israël besteed dan op papier lijkt. 'Ik heb alle door SCMI toegezegde bedragen vergeleken met de uitbetaalde bedragen volgens de jaarrekeningen van de vereni-

gingen die dit geld moesten krijgen. Daar zit een verschil tussen', legt hij uit. 'Dat geld zou dus nog bij SCMI in kas moeten zitten, maar we kunnen het niet controleren.' Dát is, volgens zowel Staal als klokkenluider Boers, de werkelijke reden dat het Israëlische orgaan SCMI in Nederland is ingeschreven: daarmee onttrekt het zich aan het toezicht van de Israëlische Kamer van Koophandel die openbare jaarrekeningen verplicht stelt. 'En geloof me: er gebeurde niks zonder dat Roet het wist.'

Roet noemt het op zijn zachtst gezegd 'zeer onwaarschijnlijk dat een bedrag van 10 miljoen euro aan Maror-gelden is verdwenen, zonder dat dit door een van de stichtingen of het ministerie van Financiën is opgemerkt'.

Aangifte heeft Staal nooit gedaan omdat alle Nederlandstalige documenten dan in het Hebreeuws moeten worden vertaald. 'Een kostbare zaak, en het lijkt sowieso niemand te interesseren', aldus Staal. 'Zelfs het ministerie van Financiën wist dat niet alles netjes verliep maar liet het gebeuren. Niemand doet wat.' Staal, de ijveraar voor de rechten van Joodse oorlogswezen, is moegestreden.

Intimidatie

Diverse mensen die met Roet te maken hebben gehad vertellen over intimidatie-tactieken - soms openlijk, soms subtiel en verdekt. Historicus Chaya Brasz was indertijd directeur van het Centrum voor Onderzoek naar de Geschiedenis der Nederlandse Joden, waar Roet voorzitter van was. Ze vertelt hoe ze in 2002 niet wilde meewerken aan een financieel opzetje van Roet en vervolgens hard met hem in aanvaring kwam. Het ging om het opstrijken van hoge vergadergelden, die dan via SPI naar dat Centrum konden vloeien. 'Een fictieve regeling' om 'gemeenschapsgelden oneigenlijk over te hevelen', schreef Brasz later in openbare verklaringen. Roets werkwijze 'ging met zeer veel agressie gepaard. Een ieder die de heer Roet als vijand heeft gehad weet met hoeveel kracht hij zoiets doet.' In een andere openbare verklaring schreef ze over de 'psychologische terreur van een buitengewoon hardvochtige en treiterzieke persoonlijkheid'. Brasz meldde de kwestie ook in een brief aan CJO en het ministerie van Financiën.

'Roet is de grote man die het grote geld heeft binnengehaald. Hij staat op een voetstuk, iedereen gaat voor hem door de knieën. Mensen weten: anders kunnen we geen geld voor onze organisatie verwachten.' Wie toch tegen oneigenlijke handelingen protesteert, wordt geïsoleerd, zelf beschuldigd of met advocaten belaagd, aldus Brasz.

Roet zette ook advocaten in om te verhinderen dat het *Nieuw Israëlitisch*